

1 TYYn ympäristöohjelma

2	TYYn ympäristöohjelma.....	1
3	1. TYY ympäristötoimijana ja ilmastovaikuttajana.....	1
4	2. TYYn ympäristöohjelman näkökulmat	2
5	2.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen.....	2
6	2.2 Kestävät hankinnat ja tilat	2
7	2.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen kestävästi	2
8	2.4 Ympäristövaikuttaminen	3
9	3. Ylioppilaskunnan tavoitteet ja toimenpiteet	3
10	3.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen.....	3
11	3.2 Kestävät hankinnat ja tilat	3
12	3.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen	4
13	3.4. Ympäristövaikuttaminen	5
14	4. TYYn järjestöjen tavoitteet ja toimenpiteet	6
15	4.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen.....	6
16	4.2 Kestävät hankinnat ja tilat	6
17	4.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen.....	7
18	4.4. Ympäristövaikuttaminen	7
19	5. Ohjelman seuranta, raportointi ja päivittäminen.....	8

20

21 1. TYY ympäristötoimijana ja ilmastovaikuttajana

22 TYYn ympäristöohjelma antaa suuntaviivat ympäristöasioiden huomioimiselle Turun
23 yliopiston ylioppilaskunnassa. Ohjelma käsittelee sekä TYYn toimintaa että TYYn järjestöjen
24 toimintaa. Ympäristö-käsitteellä viitataan ennen kaikkea paikalliseen ja globaaliin
25 elinympäristöön, jonka tilaan ja laatuun ihmisen toiminta vaikuttaa myönteisesti tai
26 kielteisesti.

27 TYYn linjapaperin mukaisesti ylioppilaskunnalla tulee olla aktiivinen rooli ympäristö- ja
28 ilmastokriisiin liittyvässä yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä ilmastokriisiä
29 ehkäisevässä toiminnassa. Ylioppilaskunnan tulee olla suunnannäyttäjä ja edelläkävijä,
30 joka toiminnallaan näyttää esimerkkiä järjestöille sekä sidosryhmille.

31

32 TYY vaatii toimia ympäristökriisin, eli ilmastokriisin ja biodiversiteettikriisin,
33 pysäyttämiseksi. Ympäristökriisi on aikamme suurin sukupolvipoliittinen kysymys, sillä

34 riittämättömien poliittisten toimien vuoksi ympäristökriisin tuoma epävarmuus ja
35 kustannukset kasautuvat nuorille.

36 Vastuu ilmastokriisin ja biodiversiteettikriisin pysäyttämisestä on julkisella vallalla.
37 Julkisen päätöksenteon tulee olla linjassa voimassa olevan kansainvälisen
38 ilmastopoliittisen kanssa ja tavoitella maapallon keskilämpötilan nousemisen
39 hillitsemistä 1,5 asteeseen. Suomen on oltava edelläkävijä ja ajettava nykyistä
40 kunnianhimoisempaa ilmastopoliittikkaa kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa ja
41 Euroopan Unionissa.

42 Ilmastovaikuttaminen on vakiintunut osa TYYn toimintaa. TYYn ilmastovaikuttamisen
43 kohteena ovat TYYn jäsenet, järjestöt, yliopisto ja muut sidosryhmät sekä päättäjät
44 hallinnon eri tasoilla. Esimerkkinä toimiminen, TYYn oman toiminnan tarkastelu sekä siitä
45 viestiminen tätä ohjelmaa hyödyntäen on yksi TYYn ilmastovaikuttamisen muoto.

46

47 **2. TYYn ympäristöohjelman näkökulmat**

48 Ympäristöohjelmassa kuvataan TYYn sisäistä toimintaa sekä järjestöjen toimintaa neljästä
49 eri näkökulmasta. Näkökulmat ovat ympäristötietoisuuden lisääminen, kestävät hankinnat
50 ja tilat, tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen kestävästi sekä ympäristövaikuttaminen.

51 ***2.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen***

52 Ympäristötietoisuuden lisäämisen tarkoitus on tuoda ylioppilaskunnan toimijat ja järjestöt
53 tietoisiksi toiminnan vaikutuksista ympäristöön ja auttaa heitä arvioimaan ja raportoimaan
54 näitä vaikutuksia. Sekä TYY että järjestöt käyttävät ympäristöohjelmaa ympäristötoimiensa
55 mittaamiseen raportoimalla sen tavoitteiden toteutumisesta sisäisesti päätetyllä tavalla.
56 Ympäristötietoisuuden lisääminen on luontainen osa TYYn toimintaa ja kestävä
57 kehityksen teemat koskevat kaikkia ylioppilaskunnan toiminnan sektoreita ja TYY-
58 konsernia.

59 ***2.2 Kestävät hankinnat ja tilat***

60 Ekologisesti kestävien hankintojen tekeminen on osa ylioppilaskunnan ja järjestöjen arjen
61 valintoja. Kulutustottumuksien muokkaamisella on merkittäviä ympäristövaikutuksia,
62 joten tilojen ja materiaalien hankinnassa, käytössä ja huollossa tulee huomioida
63 kestävyysnäkökulmat. Matkustustapaa suunniteltaessa on huomioitava matkustamisen
64 vaikutukset ympäristöön.

65 ***2.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen kestävästi***

66 Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisellä ympäristöasiat huomioiden pienennetään
67 tapahtumien negatiivisia ympäristövaikutuksia ja vaikutetaan yhteisöön näyttämällä
68 esimerkkiä siitä, miten tapahtumia järjestetään kestävästi. Jo suunnitteluvaiheessa on
69 tärkeää määrittää, mitkä periaatteet tilaisuutta järjestettäessä otetaan huomioon.

70 2.4 Ympäristövaikuttaminen

71 Ympäristöasiat ovat läpileikkaava teema yhteiskunnassa, ja siten jokaisella
72 ylioppilaskunnan ja järjestöjen toimijalla on mahdollisuus tehdä ympäristövaikuttamista.
73 Aktiivisella ympäristövaikuttamisella voidaan lisätä opiskelijoiden osallisuutta
74 ympäristökysymyksiin. Ympäristövaikuttamisen tavoitteena on lisätä tietoisuutta kestävän
75 kehityksen teemoista ja ilmastokriisistä sekä vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan.

76

77 3. Ylioppilaskunnan tavoitteet ja toimenpiteet

78 Tämän osion tavoitteet ja toimenpiteet koskevat kaikkea TYYn toimintaa. Tavoitteet ja
79 toimenpiteet on jaoteltu edellä mainittujen näkökulmien mukaisesti. Jokaisen näkökulman
80 alle on kirjattu siihen liittyviä tavoitteita sekä niitä edistäviä toimenpiteitä.

81 Vastuutahot on lihavoitu toimenpideoasioissa. Jos vastuuta ei ole erikseen määritetty tietylle
82 toimijalle, vastuu ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisesta on
83 TYYn työntekijöillä ja hallituksella.

84 3.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen

Tavoite: Jokainen TYYn toimistolla tuntee kestävän kehityksen ohjelman ja tietää, miten ympäristöasiat liittyvät omaan sektoriin.

Pääsihteeri kouluttaa uudet työntekijät ja uuden hallituksen TYYn ympäristöohjelmasta. **Ympäristövastaava** tukee ympäristöohjelman huomioimista osana jokaisen sektorin toimintaa toteuttamissuunnitelman tekemisen yhteydessä. Testamentteihin lisätään osiot siitä, millä tavalla kestävä kehitys huomioidaan kullakin sektorilla.

85

Tavoite: Ympäristösiipi ja muut siivet ovat merkittävä ympäristötietoisuutta lisäävä toimija kampuksella.

TYYn siivet koulutetaan TYYn ympäristöohjelmasta ja siitä, miten he voivat vaikuttaa ympäristöasioihin. Siipien kouluttaminen on **hallituksen** vastuulla.

86

Tavoite: TYYn järjestöt tuntevat TYYn ympäristöohjelman ja hyödyntävät ympäristöopasta toiminnassaan.

TYYn hallituksen **ympäristövastaava** ja **ympäristösiipi** kouluttavat järjestötoimijoita kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi tapaamisia ja koulutuksia järjestetään vuoden aikana järjestötoimijoiden tarpeiden mukaan.

87

88 3.2 Kestävät hankinnat ja tilat

Tavoite: TYYn ruokahankinnat ovat kestäviä.

Ruokahankinnoissa suositaan ensisijaisesti vegaanisia tuotteita eläinperäisten tuotteiden sijaan. Lisäksi suositaan Reilun kaupan sertifikaatin tuotteita sekä kotimaisia sesonkituotteita.

89

Tavoite: TYY ei tee turhia hankintoja ja hankinnat tukevat kiertotaloutta.

Hankintoja tehtäessä harkitaan hankinnan tarpeellisuutta. Lisäksi hankittaessa on kiinnitettävä huomiota valittavasta tuotteesta syntyvään pakkausjätteen määrään. Hankinnoissa suositaan kierrätettyjä tavaroita ja tarpeettomat tavarat kierrätetään.

90

Tavoite: Ruokahävikin määrä TYYn toiminnassa vähenee.

Ruokahävikin määrä minimoidaan ja ruokahävikin määrästä raportoidaan seurantalomakkeella.

91

Tavoite: TYY vähentää matkustamisesta syntyviä päästöjä.

Matkustettaessa valitaan ensisijaisesti ympäristöystävällisin matkustusmuoto. Henkilöautoa ja lentoja käytetään vain perustellusta syystä. Ennen matkustamispäätöksen tekemistä tulee harkita, onko tapahtumaan tarkoituksenmukaista osallistua fyysisesti.

92

Tavoite: TYYn vuokratiiloissa on riittävä astia- ja tiskauskapasiteetti, jotta vuokraajien ei tarvitse käyttää kertakäyttöastioita.

Tilavastaava päivittää kalustoa ja ohjeita tarpeen vaatiessa. Saatavilla olevasta kalustosta tiedotetaan vuokraajille.

93

Tavoite: Turun ylioppilaslehti huomioi toiminnassaan ympäristönäkökulmat.

Johtokunta ottaa painopaikkaa valitessa huomioon ympäristönäkökulman tarjouspyynnössä ja tarjoustusta hyväksyttäessä sekä pohtii yhdessä **toimituksen** kanssa keinoja hävikkimateriaaliksi päätyvien lehtien määrän pienentämiseksi.

94

95 **3.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen**

Tavoite: TYYn tilat ovat esimerkki tiloista, joissa on huomioitu ympäristönäkökulmat.

TYYn hallituksen **ympäristövastaava** huolehtii, että tiloissa on ohjeistus kierrättämiseen ja veden ja sähkön säästämiseen. Tilojen lämpötila on säädettävä vakioksi 18-22 astetta.

96

Tavoite: TYYN tiloissa kierrätetään muovi-, bio-, paperi-, kartonki-, lasi-, metalli- ja polttokelpoinen jäte.

TYYN pääsihteeri, tilavastaava ja hallituksen ympäristövastaava huolehtivat siitä, että kierrättäminen on mahdollista kaikissa TYYN tiloissa. **Ympäristövastaava** seuraa kierrättämisen toteutumista ja edistää järjestöjen kierrätysmahdollisuuksia.

97

Tavoite: TYYN tapahtumista syntyvää jätettä vähennetään.

TYYN tapahtumissa ei käytetä kertakäyttöastioita. Tarkoituksenmukaiset kierrätysmahdollisuudet tapahtumissa vähentävät jätteen määrää.

98

Tavoite: Tapahtumasuunnittelussa tunnistetaan valintojen vaikutus tapahtuman päästöihin.

Opiskelijakulttuurisektori huomioi tapahtumia ja tilaisuuksia suunnitellessaan ympäristönäkökulmat.

99

100 **3.4. Ympäristövaikuttaminen**

Tavoite: TYYNllä on aktiivinen rooli ympäristö- ja ilmastokriisiin liittyvässä yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Hallitus ja **ympäristövastaava** seuraavat ympäristöön liittyvää poliittista keskustelua ja osallistuvat siihen opiskelijan näkökulmasta.

101

Tavoite: TYYN ääni kuuluu yliopistolla kestävä kehityksen asioissa.

TYY on edustettuna yliopiston ympäristöön liittyvissä ryhmissä. TYY viestii ryhmissä tekemästään työstä järjestöille ja jäsenille.

102

Tavoite: TYY vaikuttaa järjestöjensä toimintaan niin, että ekologinen kestävyys toteutuu laajasti yliopistoyhteisössä. TYY on esimerkki järjestöilleen.

TYYN koulutuksissa tuodaan esiin koulutettavaan teemaan liittyvät ympäristönäkökulmat. Ympäristöohjelman järjestöosuutta toteutetaan aktiivisesti. TYY viestii ympäristöratkaisistaan järjestöille ja jäsenille.

103

Tavoite: Koko ylioppilaskunta, mukaan lukien Universtas-konserni, toimii ekologisesti kestävästi.

TYY kannustaa yhteistyötahojen toiminnan kehittämistä entistä ympäristöystävällisemmäksi.

104

105

106 4. TYYn järjestöjen tavoitteet ja toimenpiteet

107 Tämän osion tavoitteet ja toimenpiteet koskevat TYYn järjestöjen toimintaa. Tavoitteet ja
108 toimenpiteet on jaoteltu osiossa kaksi mainittujen näkökulmien mukaisesti. Jokaisen
109 näkökulman alle on kirjattu siihen liittyviä tavoitteita sekä niitä edistäviä toimenpiteitä.

110 TYYn järjestöjä koskevat ympäristöohjelman vastuutahot on lihavoitu toimenpideoasioissa.
111 Ohjelman järjestöosuuden toteutumisesta vastaa järjestön ympäristövastaava yhdessä
112 hallituksen kanssa. Kunkin järjestön tapahtumia järjestävät tahot vastaavat siitä, että
113 tapahtumat noudattavat TYYn ympäristöohjelmaa. Jos vastuuta ei ole erikseen määritetty
114 tietylle toimijalle, vastuu ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden
115 toteuttamisesta on järjestön hallituksen nimeämällä toimijalla.

116 TYYn ympäristöohjelman lisäksi järjestöjen toimintaa tukee TYYn ympäristöopas, johon on
117 kerätty konkreettisia toimintaohjeita.

118 4.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen

Tavoite: Järjestöllä on tehtävään perehdytetty ja koulutettu ympäristövastaava.

Ympäristövastaava osallistuu TYYn ympäristökoulutuksiin.

119

Tavoite: Järjestön hallitus on tietoinen järjestön toiminnan ympäristövaikutuksista ja TYYn ympäristöoppaasta ja ohjelmasta.
--

Järjestön ympäristövastaava ohjeistaa järjestön hallitusta TYYn ympäristöohjelman järjestöosuuden tavoitteista ja kestävästä toimintatavoista. Järjestön hallitus tarkastelee toimintansa nykytilaa ja pohtii mahdollisia toimenpiteitä kestävyden edistämiseksi omassa toiminnassaan.
--

120

121 4.2 Kestävät hankinnat ja tilat

Tavoite: Järjestön ruokahankinnat ovat kestäviä.
--

Järjestö suosii ruokahankinnoissa ensisijaisesti vegaanisia tuotteita eläinperäisten tuotteiden sijaan. Lisäksi suositaan Reilun kaupan sertifikaatin tuotteita sekä kotimaisia sesonkituotteita.
--

122

Tavoite: Ruokahävikin määrä järjestön toiminnassa vähenee.
--

Ruokahankintoja tekevät järjestötoimijat suunnittelevat huolella ostokset, jolloin ei jää ylimääräistä ruokaa. Ylijäämäruoka hyödynnetään ja ruokahävikin määrää seurataan esimerkiksi seurantalomakkeen avulla.

123

Tavoite: Järjestö ei tee turhia hankintoja ja hankinnat tukevat kiertotaloutta.

Järjestö tekee hankintoja vain tarpeeseen ja niitä tehdessä tulee pohtia hankintojen pitkäikäisyyttä ja kestävyyttä sekä esimerkiksi hankinnasta syntyvää pakkausjätettä. Hankinnoissa suositaan kierrätettyjä tavaroita. Esimerkiksi vuosijuhlahankinnoissa suositaan aineettomia lahjoja.

124

Tavoite: Järjestö vähentää matkustamisesta syntyviä päästöjä.

Matkustettaessa valitaan ensisijaisesti ympäristöystävällisin matkustusmuoto. Henkilöautoa ja lentoja käytetään vain perustellusta syystä. Ennen matkustamispäätöksen tekemistä tulee harkita, onko tapahtumaan tarkoituksenmukaista osallistua etäyhteyttä hyödyntäen. Tilaisuuksien järjestämipaikkoja valittaessa tapahtuman järjestäjät huomioivat joukkoliikenteen hyödyntämismahdollisuudet.

125

126 **4.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen**

Tavoite: Järjestön tiloissa tai tapahtumissa ei tuhlata sähköä ja vettä.

Järjestö huomioi, että tilojen ekologiseen käyttöön on selkeät ohjeistukset.

127

Tavoite: Järjestön tiloissa kierrätetään muovi-, bio-, paperi-, kartonki-, lasi-, metalli- ja polttokelpoinen jäte.

Järjestössä huolehditaan vastuujasta kierrättämisen osalta ja ohjeistetaan tilojen käyttäjiä kierrättämisestä.

128

Tavoite: Järjestön tapahtumista syntyvää jätettä vähennetään.

Järjestö ei käytä tilaisuuksissa kertakäyttöastioita, vaan hyödyntää esimerkiksi TYYMA-astioita. Jo tapahtumia suunniteltaessa otetaan huomioon jätteidenlajittelu- ja kierrätysmahdollisuudet sekä lajitteluastioiden riittävyys.

129

130 **4.4. Ympäristövaikuttaminen**

Tavoite: Järjestö pitää esillä ympäristöasioita jäsenilleen.

Järjestö tiedottaa ympäristöön liittyvistä asioista ja tekemistään ympäristöratkaisuihin jäsenilleen ja kannustaa osallistumaan ympäristöaiheisiin kampanjoihin kuten #SiistiVappuun ja TYyn kestävän kehityksen viikkoon.

131

Tavoite: Aine- ja tiedekuntajärjestöt edistävät aktiivisesti tiedekunnassaan tai oppiaineessaan ympäristöasioita.

Järjestö tuo yliopistolle esiin ajankohtaisia asioita liittyen opetukseen, tiloihin ja muihin järjestön toiminnanalaan liittyviin ympäristöasioihin. Esimerkiksi **järjestön koulutuspoliittinen** vastaava voi tuoda koulutuspoliittiseen keskusteluun opiskelijoille tärkeitä kestävän kehityksen teemoja.

132

133

134 **5. Ohjelman seuranta, raportointi ja päivittäminen**

135 Tavoitteiden toteutumista seurataan osana muuta jatkuvaa toimintaa ja niistä tulee kunkin
136 sektorin kirjata merkintä toimintakertomukseen sekä testamenttiin.

137 TYYn hallituksen ympäristövastaava ja pääsihteeri seuraavat ohjelman toteutumista
138 vuositasolla varmistaen, että kukin sektori on kirjannut omalta osaltaan kestävän kehityksen
139 tavoitteiden etenemisen toimintakertomukseen. Hallituksen ympäristövastaava ja
140 pääsihteeri kirjaavat toimintakertomukseen toimet, jotka eivät ole sektorikohtaisia- sekä
141 koostavat ympäristöohjelman toteutumista koskevan katsauksen
142 puolivuotiskertomukseen.

143 Ympäristövastaava aikatauluttaa vuodessa yhden kestävän kehityksen tilannekatsauksen
144 toimiston henkilöstölle ja hallitukselle. Ympäristövastaava yhdessä ympäristösiiven kanssa
145 tarkastelee ympäristöohjelman ajanmukaisuutta ja päivittämistarvetta neljän vuoden
146 välein. Ympäristöopas päivitetään viimeistään ohjelman päivittämisen yhteydessä.